

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

РІК LVII Ч. 74. ДЖЕРСІ СІТІ І НЬЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 31-го БЕРЕЗНЯ 1949.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

No. 74. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MARCH 31, 1949.

*VOL. LVII

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америки ПЯТЬ ЦЕНТИВ За кордоном

Тел. „Свобода“: BErgen 4-0897 — Тел. У. Н. Соколов: BErgen 4-1016

THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

КОНТРОЛЯ КОМІРНОГО ОДОБРЕ- НА ВЕЛИКОЮ БІЛЬШІСТЮ

Вашингтон. — Обидві палати конгресу вирішили значною більшістю продовжити федеральну контролю комерційного на наступних 15 місяців після того, як теперішній закон виснажився в четвер 31 березня. Законопроект був ухвалений з відмінними застереженнями окремо в кожній палаті, після передискусій на спільній конференції обох палат, і остаточно ухвалений в одній редакції у вівторок у сенаті 78 голосами проти 11, а в палаті репрезентантів 263 голосами проти 143. Законопроект містить постанову, що кожен сейт може ухвалити свій закон, щоб покінчити з контролею комерційного кожного часу. Теж кожна громада може це зробити в себе за одобренням губернатора сейту. Вил не вдовольняє ні конгресу ні президенту, однак демократичні провідники впевняють, що президент підпише його, бо на його місці нема ніщо іншого.

В АМЕРИКАНСЬКІ КОМУНІСТИ ПЛАНУВАЛИ ГРОМАДЯНСЬКУ ВІЙНУ В КОРИСТЬ РОСИ

Нью Йорк. — Вже від 1945 р. планували провідники американських комуністів стати на боці Росії на випадок, коли б прийшло до війни між Сполученими Штатами й Злученими Державами. Це виявив на розправі проти обвинувачених комуністичних провідників у суді свідок Луїс Буденц, який в тому часі був редактором комуністичного щоденника „Дейлі Воркер“. Він виявив, що конституція Комуністичної партії одобрює громадянську війну під заслоною американського патріотизму, щоб закрити сліди. За вказівками з Кремлю, казав Буденц, комуністичні головачі придумали слово „правдивий патріотизм“. Це має значити готовність дати підтримку Советам проти рідної країни. Буденц виявив, що комуністи в 1945 р. почали зконцентровану кампанію проти американських промисловців. У Нью Йорку вони покликали до життя „культурну секцію“, яка підтримувала ті клуби в їхній класовій війні. Підчас складання свідчення Буденц, на запит прокуратора, виявив, що комуністи складали окремі слова, щоб допомогти агітаторам у вишенюванні комуністичного статусу. З таких слів повстав з часом жаргон, яким оперують комуністичні органи. Так напр. „засади наукового соціалізму, марксизму-ленінізму“ треба толкувати так, що соціалізм можна осмислити тільки через насильне потрясіння капіталістичної держави та настановлення диктатури пролетаріату силою й насильством. У Злучених Державках це значить, що Комуністична партія має змагати до насильного скинення уряду. Такий спосіб писання називають комуністи „езопським“ — казав Буденц.

ПОСТУП В ОБ'ЄДНАННІ ДЕПАРТАМЕНТУ ОБОРОНИ.

Вашингтон. — Новий секретар оборони, Луїс А. Джансон, виказав упродовж 24 годин свого урядованія незначайну енергію в змаганні до повного об'єднання різних ділянок в секретаріаті оборони. На пресовій конференції він сказав, що сотні різних дорадчих тіл, які існують при Красній Військовій Установі, виправдають своє даліє існування тільки тоді, якщо вони викажуть свою працю, що вони змагають до цілковитого об'єднання. Щоб перевести злуку, секретар Джансон покликав ген. Джозефа Т. МекНарні до перевірки діяльності яких 500-800 різномірних агенцій і бюр. Він заявив теж, що не буде тримати на становищах урядовців, які не викажуть своєю працю, що вони підтримують ідею повної злуки боєвих сил.

ОБМЕЖУЮТЬ ПРИЙМАННЯ ВОЯКІВ ДО АРМІЇ.

Вашингтон. — Команда армії оприлюднила нові обмеження при прийманні висулених воєнків до армії, головних тих, що мають на утриманні жінку й діти. Для вияснення кажуть, що військова влада мусить турбуватися мешканцями для родин воєнків, а це важко серед теперішньої мешканевої скрути. Команда буде приймати таких висулених воєнків, що мають найнижчу рангу капітала. Це причиниться до обмеження кількості воєнків у збройних силах.

ПРОПАВ БАНКОВИЙ УРЯДОВЕЦЬ І \$700,000.

Нью Йорк. — Помічник управителя Нیشنел Сіті Бенк, Ричард Г. Кров, у віці 41 літ, пропав у вівторок, а ним і 690,000 доларів з банкової філії під ч. 195 Бродвей, де він був зайнятий. Банк подав вияснення, що Кров мав відпустку для порятунку здоров'я, потім повернувся до праці і ще один день після повороту. Жінка Крока зголосила, що її чоловік пропав в домі без сліду.

ПРОФ. ЛАСКІ ВІЯСНИОС ПОТРЕБУ КРАПНИХ ГРУП.

Нью Йорк. — Д-р Гаролд Ласкі, член виконавчого комітету Британської Лейбур Партії, виказав лекцію про

УКРАЇНСЬКИЙ ВИЗВОЛЬНИЙ РУХ ПРЕДМЕТОМ ЗАВВАГ В КОНГРЕСІ

КОНГРЕСМЕН ЛОРЕНС Г. СМІТ ЗВЕРНУВ УВАГУ НА СТАТТЮ Д-РА Р. СМАЛЬ-СТОЦЬКОГО В „УКРАЇНСЬКОМУ КВАРТАЛЬНИКУ“

Вашингтон. Надрукована в 4-тому числі III-го річника (1947) видаваного Українським Конгресовим Комітетом „Українського Квартальника“ (UKRAINIAN QUARTERLY) стаття проф. д-ра Романа Смал-Стоцького про „Прометейський Рух“ була предметом завваг в Палаті Репрезентантів в справі самовизначення народів та незалежності України. Заввагу видвинув конгресмен Лоренс Г. Сміт з Висконсін. В урядовому Конгресовому Рекорді з дня 21-го березня 1949 „продовженні завваг“ на тему „російського комунізму“ подано: „Мр. Сміт з Висконсін: Містер Спікер, важлива стаття тількищо прийшла до моєї уваги. Вона відноситься до проблеми російського комунізму. Вона появилася в Українському Квартальнику, том III, ч. 4, 1947, і була написана д-ром Романом Смал-Стоцьким, тепер проф. модерних мов в Маркет Юніверситі, що раніше був професором Варшавського Юніверситету. Під час війни д-р Стоцький був заарештований нацистами. „Мр. Спікер, згадана стаття затитулована „Прометейський Рух“. Д-р Стоцький в стислій і сильній спосіб написав про боротьбу за волю поневоленій нації в Советському Союзі. Замало людей в Злучених Державках знає собі справу, що ці малі нації тепер борються знову проти Червоної Росії, що, здавалося б, має величезну перевагу. Але настанці вони переможуть, бо по їхньому боці є Бог і правда, хоча це може потривати довгий-довгий час. Ми в цій країні мусимо завжди підтримувати справу правди і якщо принципи Об'єднаних Націй мають будь-яке значення, ми мусимо тепер заявити проти безбожного комунізму, що накинув своє залізне пекло волелюбним народам...“

В далішому конгресмен Сміт майже в цілості перечитав твердження д-ра Р. Смал-Стоцького в згаданій статті, в якій говориться про помилки західних союзників щодо самовизначення народів після першої світової війни, що було теж причиною другої війни. Автор зокрема зупинився на історичному перегляді російського імперіалізму, нереспектування міжнародних договорів і зобов'язань та вкінці незвичайно пластично представив боротьбу

бу поневолені народів взагалі в Україні зокрема проти гітлерівського і більшовицького нацизму. В цій боротьбі, тепер вже тільки проти більшовизму, поневолені ним народи об'єдналися в Прометейський рух, що є рівночасно могутнім рухом за мир та справедливість в світі. Перевіши коротко паралелю цілоком подібних до себе нацистського і більшовицького тоталітаризмів, автор згадав про страшні умовини неволі в Советах та про трудні бої боротьби проти неї, що випливає теж з факту членства Советського Союзу в Об'єднаних Націях.

Конгресмен Сміт закінчив відчитування статті проф. Р. Смал-Стоцького ще такою своєю заввагою: „Мр. Спікер, право самовизначення народів є принципом, з якого не можна резигнувати. Наші мовчазні поляги двох світових війн не матимуть спокою, якщо ми відступили в цій важливій справі“.

Вашингтон, 29 березня. — Департамент сейту, в прозуванні з генеральним прокуратором, стримав 18 делегатів з під-советських країн у їх намірі обіхати американські міста з промовами, як це вони планували зробити після покінчення Культурної й Наукової Конференції для Світового Миру в Нью Йорку. Уряд повідомив амбасади таких країн, що їх делегати були допущені тільки на згадану конференцію. Повідомлення дістали амбасади: російська, чеська, польська й югославська. У повідомленні сказано, що делегати повинні опустити американську землю впродовж відповідного часу після конференції. Вони планували відбутися поїзду впродовж двох тижнів і вже відбули віче в Ньюарку.

Українська група замітна у протестах в Ньюарку. Ньюарк, Н. Дж. — Серед великого числа пікетчиків, які явилися з різними табличками перед театром Моск на знак

протесту проти просоветської агітації чужинних делегатів на віче, загальну увагу звертали на себе українська група в народних одягах. Написи на їхніх табличках пригадували, що Совети знищили релігійну й національну свободу на українських землях, ними окупованих. Загалом у пікетуванні брали участь 1,000 осіб з різних патріотичних організацій. На віче не приїхав советський композитор, Дмитрій Шостакович, хоч його участь була заповіджена.

170 НОВИХ УКРАЇНСЬКИХ ІМІГРАНТІВ ЗІ СКИТАЛЬЩИНИ

Нью Йорк. — Кораблем Марін Фалкон, який причалив з Гамбурга до Нью Йорку в вівторок 29 березня, приїхало 550 нових іммігрантів, а серед них 170 українців з європейської скитаальщини. З них 125 приїхали за посередництвом Злученого Українсько-Американського Допомогового Комітету, а решта через Католицький Комітет. Понад 50 поїхали на фарми до сейту Мериленду, інші розіхалися в інші сейти. Український Переселенний Осередок з Нью Йорку, під директивами ген. директора д-ра В. Галана, перевірив справно звичайні зарядження при зустрічі і приладив перекуску та гроші на дорогу для тих, що їхали поза Нью Йорк й найближчу околицю. Країнам, Комітет наглядатиме над її точним і правильним розподілом.

СТВОРЕНО КОМІТЕТ ДЛЯ РОЗПОДІЛУ АМЕРИКАНСЬКОЇ ЗБРОЇ В ЄВРОПІ

Лондон, 30 березня. Уряд Злучених Держав Америки встановив тут спільний комітет американських спеціалістів, які наглядатимуть над розподілом американської зброї європейським країнам в рамках Атлантичного пакту. Офіційне повідомлення про створення цього комітету має бути проголошене вкортці у Вашингтоні. Комітет, що матиме офіційну назву Європейський Координаційний Комітет, складатиметься з представників держав оборонних установ та адміністрації плану Маршала. Амбасадор Луїс В. Доглес має бути президентом Комітету, а його заступником є керівник адміністрації плану Маршала,

ЧЕХИ ЗАСУДИЛИ ЗА ШПИГУНСТВО ДВОХ АМЕРИКАНСЬКИХ ВОЯКІВ

Прага, 30 березня. (ЮП). — Чеський уряд вчора повідомив про тасний суд і засуд на довічне тюрму і каторгу двох американських воєнків, обвинувачених в шпигунстві. Американський амбасадор в Празі зложив гострий протест, заявляючи, що закид „шпигунства“ проти засуджених був „абсолютно безглуздий“, поминуючи вже саму таємну процедуру процесу. Два згадані воєнки були заарештовані ще на початку грудня м. р., заплукавшись на чехословацьку територію з американської зони в Німеччині. Одного з них тепер засуджено на 10 а другого на 12 років тюрми. Американський амбасадор заявив, що він приїдлив справі цього дивного суду „дуже серйозну увагу“, зложивши в тій справі в чеському уряді формальний протест ще заки одержав інструкції з Вашингтону.

305 АМЕРИКАНСЬКИХ СТИПЕНДИІ НА СТУДІЇ У ФРАНЦІЇ

Клівленд. — На зібранні організації „Тижень для Розуміння Світу“ ухвалено дати підтримку для плану Фулбрайта, на підставі якого конгрес має призначити 305 стипендій для студентів, які виїжджають на студії до Франції.

ВІДСИЛАЮТЬ ДОДОМУ ЧУЖИННИХ „КУЛЬТУРНИХ“ МІСІОНАРІВ

Вашингтон, 29 березня. — Департамент сейту, в прозуванні з генеральним прокуратором, стримав 18 делегатів з під-советських країн у їх намірі обіхати американські міста з промовами, як це вони планували зробити після покінчення Культурної й Наукової Конференції для Світового Миру в Нью Йорку. Уряд повідомив амбасади таких країн, що їх делегати були допущені тільки на згадану конференцію. Повідомлення дістали амбасади: російська, чеська, польська й югославська. У повідомленні сказано, що делегати повинні опустити американську землю впродовж відповідного часу після конференції. Вони планували відбутися поїзду впродовж двох тижнів і вже відбули віче в Ньюарку.

УКРАЇНСКА ГРУПА ЗАМІТНА У ПРОТЕСТАХ В НЬЮАРКУ.

Ньюарк, Н. Дж. — Серед великого числа пікетчиків, які явилися з різними табличками перед театром Моск на знак протесту проти просоветської агітації чужинних делегатів на віче, загальну увагу звертали на себе українська група в народних одягах. Написи на їхніх табличках пригадували, що Совети знищили релігійну й національну свободу на українських землях, ними окупованих. Загалом у пікетуванні брали участь 1,000 осіб з різних патріотичних організацій. На віче не приїхав советський композитор, Дмитрій Шостакович, хоч його участь була заповіджена.

СОКОЛОВСЬКИЙ ІМЕНОВАНИЙ ЗАСТУПНИКОМ МІНІСТРА СОВ. ЗБРОЙНИХ СИЛ

„ГЕРОН СТАЛІНГРАДУ“ ПРИЗНАЧЕНИЙ СОВЕТСЬКИМ КОМАНДАНТОМ БЕРЛІНА.

Лондон, 30 квітня. — Московська радіовисилка повідомила вчора, що Президія Ради Міністрів СССР рішила призначити дотеперішнього советського головнокомандуючого в Берліні, маршала Василя Соколовського, першим заступником міністра збройних сил, призначуючи рівночасно на його місце в Берліні „героя Сталінграду“, ген. Василя Чуїкова, що досі був советським військовим губернатором німецької провінції Тюрінгія. Соколовський був іменований на місце першого заступника збройних сил, звільнене маршалом Александром Васілевським, що був іменований міністром збройних сил на місце „звільненого“ з того посту члена Політбюро, Маршала Вулганіна. Маршал Соколовський, що був головнокомандуючим советських збройних сил в Німеччині та військовим губернатором цієї окупованої країни, був відповідальний за остаточне розбиття спільного чотирьох-державного управління Німеччини, залишаючи Контрольну Радю Союзників. Під час війни Соколовський був командантом т. зв. Першого Українського Фронту. Ген. Чуїков був іменований відповідати німецькому наступу на Сталінград в літі 1942 року.

МОЖЛИВІСТЬ ПОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ „ЧОТИРЬОХ ВЕЛИКИХ“ В СПРАВІ НІМЕЧЧИН.

Франкфурт, 30 березня. — В поінформованих колах західних союзників допускають в недалекому часі можливість нових переговорів зі Советами в справі Німеччини, після скріплення західних позицій підписанням Атлантичного пакту та після остаточного встановлення західно-німецької держави. Ці дальші розмови на чотирьох державній базі залежать, очевидно, від Советів, але вважається, що Москва готова тепер виконати деякі передумови таких переговорів від враженням і натиском сильно скріплених позицій західних союзників.

АВСТРІЯ ДОМАГАЄСЯ ВІД СОВЕТІВ ЗВІЛЬНЕННЯ ПОЛОНЕНИХ.

Відень, 30 березня. — Австрійський уряд рішив звернутися знову з „наглим проханням“ до Советів, щоб їх звільнили австрійських вояків-полонених. Міністер внутрішніх справ заявив, що в советському полоні ще досі перебуває 7,000 австрійців, про яких родини знають та понад 1,000 інших. Австрійський прем'єр Фільг ще минулого листопада вислав Сталінові листа з проханням про звільнення полонених австрійців, але досі не дістав жадної відповіді.

ГОЛАНДЦІ ПРИПНЯЛИ ПЛАН ПЕРЕГОВОРІВ В ІНДОНЕЗІЇ.

Гага, 30 березня. — Данський уряд погодився на пропозиції йому комісії ООН для Індонезії план безпосередніх переговорів з індонезійськими республіканськими провідниками. План відповідає постановам Ради Безпечки.

ПРОПОНУЮТЬ „СИМВОЛІЧНУ“ ОКУПАЦІЮ АВСТРІЇ.

Відень, 30 березня. — В провідних австрійських колах приходять до переконання, що теперішнє міжнародне положення дає дуже малі надії на можливість позитивного вислідку нарад чотирьох великих держав в справі мирового договору з Австрією та на можливість такого договору. Совети навряд чи вступляться тепер з Австрією, не маючи в ній потрібної п'ятиколонної бази та ще в додатку поважаючи з Тітом в Югославії. Веручи це до уваги, австрійські лідери пропонують заступлення теперішніх окупаційних сил малими „символічними“ окупаційними відділами, що не змінили б положення в основному, але поважно відтягли б австрійський бюджет від окупаційних коштів та дозволили б на краю нормалізацію економіки. Австрійські лідери Західні союзники, зокрема Америка, мали б підтримувати цю думку. Становище Советів в цій справі ще не відоме.

ІТАЛІЯ МІЖ ЄВРОПЕЙСЬКИМИ „ВЕЛИКИМИ“.

Лондон, 30 березня. — Представниками десятих західно-європейських країн, іменю, Британії, Франції, Бельгії, Голандії, Люксембургу, Швеції, Норвегії, Данії, Італії та Ірландії, що тут підготовляють статут для майбутньої Ради Європи, погодилися вчора на призначення Італії в цій майбутній Раді таку саму кількість місць, яку матимуть Британія й Франція. Кількість місць відповідно до величини і значення країни буде встановлена тільки в дорадчій раді, бо в її виконавчому комітеті кожна країна матиме тільки одного міністерського представника.

ДІТИ З ПІД-СОВЕТСЬКОЇ НІМЕЧЧИНИ ПЕРЕХОДЯТЬ ЖЕБРАТИ ДО АМЕРИКАНЦІВ.

Франкфурт, 30 березня. — З кол американського військового управління потвердили, що тепер з кожним днем більша кількість страшно обдертих і вигодованих дітей пролазять через кордон з советської в американську зону, прохаючи хліба від американців. Діти з плачем оповідають, що їх батьки ще досі перебувають в советському полоні, або що їх забрали до таборів каторжних робіт.

ПРОТИ-КОМУНІСТИЧНІ ЗАХОДИ В ЯПОНІЇ.

Токіо, 30 березня. — Японський парламент, проти запереків опозиції комуністичних послів, ухвалив цілий ряд постанов, що мають на меті вкортці підтримати роботу комуністичної п'ятої колонії в тій країні, зокрема в господарстві.

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1102 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На пів року	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00
В Державі Сполученої Америки:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На пів року	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75
Число з понеділка (англійською мовою):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	\$2.50	One year	\$2.50
На пів року	\$1.50	Six months	\$1.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПОГАНІ

За весь час свого існування не могло прийти американським українцям навіть на думку, що вони доживуть такого часу, коли прибуде до Злучених Держав "представник України". І буде тут повчати різні звороти елементи, як валити американський суспільний лад та нищити американський спосіб вільного життя і думання. Не могло таке навіть присниться у найпоганішому сні вже тому, що всі ми виховані на великій пошані, що і мав для цієї країни найбільший син українського народу, який заповів, що Україна таки діждеться свого Вашингтона з його праведним законом. Проте сталося інакше, бо Москва вислала (і далі вислала!) до Америки такого "представника" України, який не то, що не займався українськими справами, але планував, як знищити американську країну та її демократичний лад. Цим "представником" був відомий зрадник України, Дмитро Мануїльський, "міністр закордонних справ Української Радянської Соціалістичної Республіки". Українські комуністи в Америці та наші "советники" ще й досі славлять його як "визвольника", що "воздвигав" усю Україну. На ділі цей московський холуй тільки поміг Кремлю загартувати і поневолити Україну, а згодом перебрав на себе ще й обов'язок поширення кремлівської диктатури на цілий світ, а навіть і на Америку.

З процесу над комуністичною верхівкою, що ведеться в Нью-Йорку, довідуюсь, як то Дмитро Мануїльський, будучи в 1945 році головою делегації УРСР на Конференцію Об'єднаних Держав у Сан-Франциско, відбував конференції з американськими комуністами, наказуючи їм, як керувати Комуністичним Інтернаціоналом, змінити тактику, послити клясову боротьбу та стати більш революційними і вживати насильницьких способів у змаганні до державного перевороту. Таке заявив на судовій розправі, спираючись на документи, Луїс Ф. Бранд, бувший комуніст, а тепер професор Фордгемського університету, та державний прокурор Джан Ф. МакГорі.

Що так було, для нас немає найменшого сумніву, а що інакше не могло бути, пізнати навіть по тім, що пишуть більшовицькі Українські Щоденні Вісті (з 20. березня 1949) під заголомком "З промови Дмитра З. Мануїльського". Згадуючи за "імперіалістичний космополітизм" Злучених Держав, Мануїльський так змальовує американську культуру:

"Сьогодні буржуазна культура переживає смугу маразму і гниття... В ній нема живого людського почуття, а тільки технізований стандарт шумової американської реклами. Генгстери — улюблені герої буржуазної літератури та кіно. Порнографія — основний сюжет образотворчого мистецтва. Нація й культура поставлені тут на службу верхніх "десяти тисяч" і служать цілям одурманювання рядової людини. Це культура, що вироджується, перейнята наскрізь духом безнадійності, смутку і занепадництва. Від неї тхне трупним запахом, як від смертельно пораненого звіра".

Мануїльський, діставши дипломатичну візу на прибуття до Америки як "представник України", використав це, як тепер довідуюсь, на те, щоб як уже не вбити американського "звіра", то бодай поранити при допомозі американських комуністів. Не сумніваюсь, що це з завданням не тільки Мануїльського, але й кожного висланника Кремля до Злучених Держав. Волихт'яє нас одне, що так злочинці, як Мануїльський, виступають на міжнародній арені як "українці" й "представники" України. Тому з нашим обов'язком це сильніше й виразніше висловити, що вони не є ні українцями, ні представниками України, а тільки московськими холуями і знаряддям Кремля.

Юніні добродійні фонди

З поворотом вуглекопів до праці після двотижневого примусового відпочинку, наказаного президентом майнерської юнії, Джаном Л. Луїсом, появилася вісті, що його юнія поведе агітацію за збільшення виплат з юнійного добродійного фонду таким членам юнії, які на це мають право. Звісно, що з цього фонду тепер виплачується по \$2,000,000 тижнево на бенефіт для членів й їх родичів. Окремо ще виплачується по \$200,000 тижнево як пенсії, помертвості, допомоги на час недуги й на лікарську обслугу. Ці фонди прибираються з доплат підприємств по 20 центів від кожної випродукованої тони вугілля.

Добродійний фонд вуглекопів є тільки одним з таких фондів, які існують теж і в інших робітничих юніях для рятунку членів на випадок необхідності. Але фонд вуглекопів став славним тільки тому, що його вмів розголосити належне до президент юнії вуглекопів, Джан Л. Луїс. Його юнія, як відомо, гуртує понад 400,000 вуглекопів. Як сказано, ця юнія не є єдина і не перша, яка подбала за такий фонд. Обчислення виказують, що під теперішню пору три з половиною мільйонів юнійних робітників дістають виплати на охорону здоров'я, на порятунок у біді підчас безробіття, на старечі

пенсії для себе і для своїх родичів, а помертвості на наступний день, з добродійних фондів, які існують при юніях. Перегляд фондів виказує, що до нього доплачують звичайно тільки підприємці при нагоді виплат робітничих платень.

Саме тому, що фонди існують завдяки доплаті підприємців, юнійні провідники почали тепер акцію за поширення добродійних фондів бодай на 5,000,000 робітників ще цього літа. Тому, що звичайно літні місяці це час відновлення робітничих контрактів з підприємцями, юнійні провідники хочуть перевести агітацію ще перед вигасненням часу, до якого зобов'язують контракти.

Питання заходить, чи такі фонди виходять на добро тих, для кого вони призначені. На це дають відповіді безсторонні знавці, що так. Досі не було випадку, щоб юнійні "боси" забирали частину фондів на політичну агітацію, як це заповідали підприємці. Так само Американське Медичне Товариство стверджує, що примусове забезпечення здоров'я в роки не є єдина і не перша, яка подбала за такий фонд. Обчислення виказують, що під теперішню пору три з половиною мільйонів юнійних робітників дістають виплати на охорону здоров'я, на порятунок у біді підчас безробіття, на старечі

П. Чигиринський.

НЕ ВІРИМО

В "Свободі" ч. 62 була вміщена стаття в справі нового руху, який повстав між російськими емігрантами під назвою "Грядущая Россия", і який (рух) очолює не хто інший, як той самий А. Ф. Керенський, який під час революції 1917 року був і прем'єром, і головнокомандуючим і "головноуповноваженим", і в релігійно-політичній діяльності доводив до "октябріа", щоб захвати владу в Росії більшовиками.

У видрукованій в газеті "Новое Русское Слово" першому "Бюлетені" цієї нової організації вона виявила своє "вірую". Білий цар нищив навіть саме слово "Україна", а червоний, з питомими йому азійськими хитрощами, дозволив вправді вживати назву "Україна", але всіх тих, хто має це ім'я, винищує фізично й духовно, щоб врешті не було їх, а як нікого не лишилось, то тоді й саме слово "Україна" не буде потрібне.

Чим же відрізняється від такої "політики" й новий рух "Боротьби за народну свободу", очолюваний Керенським й його однодумцями? У відповідь на це українського народу та й інших, які тепер входять в склад СССР, — залишається та сама політика, яка була при царі, була при Керенському і є при Сталіні.

Вже одна назва цього руху "Грядущая Россия" — говорить навіть більше, ніж зрозуміло. Завдання організації є, як каже Керенський у своїй "руководящій" статті "Основная Задача", — "об'єднати в єдину цілість всю таку еміграцію... славянських народів". Отже, "єдина" "неділяма", не більше й не менше!..

"Повстане" — в свободі і правді — в образі спілки союзу демократичних (жалко, що не додав "соціалістичних" — прим. моя) республік у всьому рівноправних братських народів! — патетично закінчує Керенський свій заклик.

А на це я нагадаю пісеньку: "Пой, ласточка, пой!" Керенський гадає, що у людей коротка пам'ять, тай вони забули часи його "правління".

Тепер, з присущих йому й його владі "возвишайся" та бути "народним трибуном", цілей, він після "довгого" "відпочинку", знову хоче "помолити" й виплисти наверх.

Кричить вже про "рівноправність братніх народів". Слід

би було йому самому пригадати собі 1917-й рік, коли Україна пригадала сьому світові, що вона живе. Пригадала це й Росії, але в формі — присущий українській вдачі, сліпо віруючий в демократію та братерство народів. В Україні тоді під впливом радості, що вже розірвалися царські кайдани, що розвалилися мурви російської тюрми народів, була глибока віра, що нова демократична Росія дасть усім народам вільно дихати і жити спільно дійсно по братерськи.

Перший Всеукраїнський Конгрес на Великодньому тижні у квітні 1917 року майже одногласно при повних 5,000 делегатів, висловився лише за "автономію" в складі Росії (лише кілька одиниць були за самостійність).

Так вірили українці в демократію! Вибрани Центральну Раду, котра зложила "Генеральний Секретаріат" для здійснення автономії. Вислано було до Петрограду делегацію на чолі з прем'єром, В. Винниченком, для апробати "автономії". Замість: тільки "автономії". Той самий Керенський три дні не приймав чоловік тоді представників українського народу, які цілими днями пересиджували в передпокоях Керенського, терпеливо чекаючи, коли він їх прийме.

От вам, "демократія" російського соціаліста-революціонера Керенського.

Так він образливо поводився з представниками 40-мільйонного народу.

Але українське життя кипіло. Створився полк ім. Богдана Хмельницького, Полуботка, Дорошенка і ін. До Петрограда полеглі вістки про те, що діється в Києві. Аж тоді Керенський відчув тривогу. Приїхав до Києва в супроводі кількох міністрів Тимчасового Уряду і вдався до Центральної Ради, де він гордо, зовсім не по-демократичному, як владар розмовляв з представниками України. А в той час Петлюра, передбачаючи вислід тих розмов, дав наказ військовим українським силам, які в той час перебували в Києві, вишикуватися по обох боках Володимирської вулиці від будинку Центральної Ради до Св. Софії. Вкінці після довгих і гострих розмов Керенський, не визнаючи домагань українців, гостро крикнув: "А де ж ваша сила, на яку ви опирались би?".

Петлюра відповів: "Прошу вас, як головнокомандуючого військовими силами Росії, зрозуміти огляд українського війська". І вивів його на вулицю. Спочатку Керенський остовбенів. Довжелезні ряди козацтва аж губились вдалечині. Тай народу за ними багато. Аж тепер він зрозумів, що українська держава, це не "бутафорія". Знизив тон, але старався триматися "бадьоро" і приймав

"параду" українського війська. Знизив тон і в дальших нарадах та погодився на "автономію", але лише... п'ять губерній: Київської, Полтавської, Чернігівської, Подільської й Волинської. А де ж Херсонщина, Харківщина, Катеринославщина та інші?

Тай це була провокація, бо через де-який час, коли Центральна Рада вирішила вислати Богданівський полк на фронт (тоді ще провадилася війна), він, Керенський, наказує, а виконує його наказ полковник Оберучев, його товариш по соціалістичних поглядах і командуючий Воєнною Округою "Юго-западного Краю", як російський уряд називав Україну, — щоб до Києва пересунути з Петрограду "Імператорський" полк "Жовтих" кірасирів, який мав своїм завданням задушити і ту, "куцу автономію", на яку погодився Керенський. І от в кінці липня, коли Богданівці навантажились в потяги, до цього треба додати — без зброї, яку наказано було видати їм аж на фронті, й вирушити в дорогу, ті кірасири зробили засідку всьому сім верст від Києва на Пусту Волинську і обстріляли потяг з озброєними українським військом. Були і вбиті і поранені. Потяг зупинився, а Богданівці заарештовані.

Український Уряд домагався розслідування цієї провокації, але справа була затерта, зрозуміло, на приказ Керенського, на заклики котрого Богданівці були вислані на посилення фронту. Отже: "братство народів"!

Раніше я нагадав, що ми, українці, вірили, що нова демократична Росія не буде йти шляхами царської Росії, що кожному народові, з яких вона складалася, буде вільно дихати своїм повітрям, жити своїм життям, питомими і відповідними його духові та традиціям, вірши в братерській почуття російського народу. Тому і говорили: Чому ж нам розлучатись? Але якраз поводження й політика російських демократів типу Керенського довела нас до свідомості, що Москва вірити не можна. Чи то при царях, чи при соціалістах, чи тепер при комуністах — Москва та сама. Тому й поновляю заклик Керенського про "Союз демократичних республік у всьому рівноправних братніх народів" — Ми не віримо.

Всі "руководящі" статті в цьому першому "Бюлетені Грядущей Росії" наповнені духом "єдиної-неділямої", забуваючи, що річки ніколи не течуть назад. Коли завдяки політиці тих самих, що й тепер відновляють мит про ту "єдиную-неділяму", Україна безкомпромісно дійшла до свідомості, що має бути незалежною державою, то вона такою і буде. Повороту нема.

Та не дивно, що російські патріоти-соціалісти із запахом пишуть про відбудову Росії, згадуючи, що вона складається з "народів", хоч ці "народи" поименно не згадуються. Не згадуються й великий 40-мільйонний український народ (в їхніх руках тріснуло б перо, якби захотіло написати слово "Україна"). Але особливу увагу звертає стаття В. Дніпрова, який мимоходом і то бодай часом називає себе "українцем". Ми знаємо досить таких "тоже українців", починаючи з Гоголя, які обросли московським салом. Вони своїм дією українським таланом доводили спричиняючи до "розвитку чужої московської мови і літератури", "задня ласощів поганих". Чи це має далі продовжуватись?

Підписується цей "малорос" ім'ям нашого "Савути-Дніпра, але й тут показує своє дієслово обличчя — не Дніпрова, чи Дніпровенко, а змосковська "Днепроф". Далі в своїй статті аж розпинається за "общую родину". Статті інших авторів бодай хоч не згадують про Україну. Їхньою наставленню ми не дивуюсь, знаючи московський звичай: Але цей, сказати б "українець", у своїй величезній статті "Союз Свободних Народів" зовсім не згадує тих "народів". Щось з десятих разів згадує про "національну "групу" єдиної Росії. Отже понад 40-мільйонний український народ — це для нього тільки "група", яка "не може претендувати на "вхожденіє" в союз (Росію) в якості рівноправних членів, але який гарантується тільки "національно-культурною автономією". Ну, і чим відрізняється "конституція" п. Дніпрова від "Статейської"? Підкреслено лише про "цілісність мого державного організму", розуміється в рямцях Росії.

Дипломатично унікальну назву "Росія" чи "СССР", а вживає для замалювання цієї країни: "страна" (країна), "наша община" (?) родина" і т. і., а Україна — це тільки "група" цієї "общей родини".

Інші автори статей "Бюлетеня" зовсім не згадують про Україну, український народ, просто їх ігнорують. Лише один із старих російських соціалістично-провідників Р. Абрамович один раз згадав про українців, але лише для того, щоб обляганувати їх. Пишучи про захвалення влади більшовиками в жовтні 1917 року, між іншим ідко додає, що до того спричинилися й українські матроси". Для цієї цілі перо в нього не зламалося, щоб написати невідоме йому слово.

От така то "демократія" цих російських "свободоблиць"! Чи ж може хтось дивуватись, що ми їм не віримо?

ПОШИРЯЙТЕ "СВОБОДУ".

УЛАС САМЧУК

СОНЦЕ З ЗАХОДУ

РОМАН.

57)

— Він ось каже, що за рік буде у Львові, — каже Кальчук і показує просто пальцем на пана з "Нового Часу".

— Хіба в Бригідках, — каже байдуже Кримський і намагається протертися далі та робить дорогу своїй Емі.

— Ні! Стій! Бий руку! Кримський! Бий! Я кажу вразно: за рік ми в Народній Гостиниці на Косцюшка один п'ємо вино, і я його виграв.

— На Косцюшка дев'ять, — докинув хтось.

— Хай буде дев'ять. Я виграв сто корон...

— Не сто, а тисячу... І не тисячу, а мільйони... Що мені

ваші сто корон, — каже Кальчук, і в ту мить Кримський перебив ці дві затиснені руки.

Кримський, Кальчук і Ематиснуться до найменшого салютичника. Там має бути резервоване. І дійсно, знайшли кілька тяжких фотелів з директорської кімнати, що примостились до більярду. Більярд високий і незручний, але на йому дбайлива пані січова командантка Куликова розпустила всі приваби американського дому, а в тому числі і жовтий, мов глина, яничний лікер. Кримський осідлав фотель і вирішив, що з цього місця його не висадять ніяким динамітом. Кальчук

примостився також, хоча в куті і хоча не так блискучо, однак незалежно і спокійно. Ема затерлася в юрбі. Йй хочеться кинути погляд у саму глибину докільця.

— Ти тільки не вдавайся у філософію, — казав Кримський до Кальчука. — Пані Марусю: — звернувся він до Куликової, що мигнула приємними плечима.

— Агов! — блиснули її чорні очі.

— Коли вже зрушите вашу прогібіцію? Це жінка, до якої вступ заборонений, — казав він Гузарові, що прийшов сюди в плащі й калюшах.

— Вам, пане Гузару, як людини військовій, бракує тільки парасолі, і все було б в порядку. — Окуляри, здається, на носі...

За тонкою стіною у просторі, що межує з найменшим салютичником, вирине життя. Дзвенять тарілки й чарки, п'ється кава й вино, летять сміх і мова. До великої залі урочисто входить оркестра сорок третього полку піхоти. Рій панночок у довгих і коротких суконочках з масочками на носиках кидается у той бік. Фіналовий секретар міністра з великими окулярами сидить, як і слід усім секретарям, величю і підкреслено. Тома Рогай в товаристві директора каси хворих, колишнього підсекретаря Чеської соціал-демократичної партії, займає місце майже в середині залу. А де панове з Команди Січі? О! Он сам пан командант у товаристві дружини з чорними розкішними очима і такої саме чорної сукні... Вони покинули на базі цілком офіційно, а покинувши величю споживають вечерю...

В кухні справжній буревій.

Кельнери обладнані обов'язками. На столах, пристілках, полицях, ніби зорі в небі, булочки, що виблискують шинкою, яєцями, сардинками, кав'ярком та огірком. Батерії різних барв і вигляду пляшох займають всі бойові та резервні позиції. Котли, котлики і рондели вибухають теплом, паром і запахами. Прилавки малою й великою заль виброєні до зубів. Обкладені хлібчиками цвітуть згортками шинки, що нагадують пелюстки рож, шоколяда "Рупа", шоколяда "Оріон", шоколяда "Діана", еспанські помаранчі, італійські цитрини, тичівські "йонатани", малярські й словачські вина, французькі лікери, польські горілки — все те тут, на місці, і все тільки на...

Це вже стіхія. Це Ніагара, що спадає згорі в прірву, і ніяка шалена фантазія не змінить її падіння. Панна у лаві потій газовой суконочці, по-

нич весь у фракному, сяючі очі і коліна, приваба тонких ліній, запах чуття і м'язів.

А на столах скло, порцеляна, кришталі... Очі, зуби ясно-рожево, янтарножовто зливаються з відблиском вина. Набартлені уста торкають краєчку кришталю, і трунок летить до серця.

У великій залі зненацька рокіт оркестри. Всі завіси, чарки і всі затремтіли легким трепетом. Нагі дівочі спини застелили двері. Хто їх так сполохав, здійняв і виструнчив? А звуки бушують, і рвуть, і бурлять, і несуться, мов баскі огни з розвіяними гривами. Вперед, вперед!

Від вхідних дверей поволі через натовп пробивається Демо-Довгопільський. Такий саме, як і кожного дня... Та сама плетена краватка, ті самі бурштинові знаки. Підняв свої окуляри і дивиться понад го-

нього незнайомі йому все ще не зовсім віряться, що це він дома. Може досі це лиш уривок якогось фільму, а довкілля — це тільки штучні лап-тунки...

— Пане Демо! — чує він голос. Оглядається і бачить Ольгу. Вона тут! І то під руку з Роговим. Демо дивиться, що це знає, що казати... Роговий обтягнений новим, твердим січовим сукном і виглядає міцно.

— Добре, — каже Демо.

— Ви самі? — питає далі Ольга...

— Чому? Дивиться, скільки навкруги, — казав він на потов...

Роговий не бажає зупинятись. Він вже встиг поблажливо виклонитись. Демо і забрав свою даму в належне місце... Демо попрямував до малого салону...

(Дальше буде).

Вступайте в член У. Н. Союзу

Проф. В. Забітневич.

ТАРАС ШЕВЧЕНКО

(3 приводу 135-річчя з дня народження і 88-річчя з дня смерті поета).

Вже нещодавно, за 12 років, український нарід на всіх засіданнях міжнародних просторів по своїй змозі й силі відзначитиме 100-річчя з дня найтяжчої втрати, яку він колинебудь поніс — смерті Тараса Григоровича Шевченка, — а проміння його генія не тільки не згасає, а розсвітається все ширше й ширше, займаючи і освітлюючи далі обрії, нові простори, переходячи межі національної сфери.

Як ні один нарід у світі, український нарід щороку в дні 9 і 10 березня підносить до Бога гарячі молитви за спокій душі Тарасової, сходиться на святочні зібрання вшанувати пам'ять свого геніального поета.

На чому заснована ця священна традиція так званих Шевченкових днів? Де коріниться той повний пієтизму культ Шевченка?

Переконали відповідь на ці питання може дати всякий, хто на підставі історичних об'єктивних даних висвітлюватиме роль і значення Шевченка для України та її народу.

Роки життя і творчості Т. Шевченка припадають на найтяжчий період історії українського народу. Це роки страшної денационалізації його, коли український нарід, розбитий люгами ворогами на частини, томився в московській та австрійській неволі, коли українські вищі верстви заради „лакомства нещасного“, ардавши свій нарід, московцями, польцями, а то й німеччинами; коли українське селянство кинуто було напризволяще для чужинської соціально-економічної і національної неволі. Це були часи найтяжчих випробувань українського народу, коли на терезах історії виравжувалося його „буття чи не буття“. То були найкритичніші для України часи! Здавалося, що український нарід сходиться уже з історичної арени і перетворюється в етнографічний послідок для панівних націй.

Кати України вже тішилися з безсилля і безборонності її. Та ворог прорахувався, він недобачив тих спонтанних невинуватих титанічних сил, які тайлися в надрах поневоленого українського народу.

Одною з таких титанічних сил був Тарас Шевченко, що своєю геніальною творчістю і саможертвенною діяльністю знаменує окрему добу, добу нової України. Шевченко воістину є пророком визволення

України з національного і соціального ярма. Він своїм полум'яним поетичним словом пробудив український нарід до самозахисту, вивів його на шлях до самостійного життя і невпинного розвитку, поставивши його нарівні з цивілізованими народами світу.

Возвеличу малих отих рабів німих —
І на сторожі коло них поставлю слово!...

Сила поетичного таланту вирізняється не тільки викінченною, виблискуючою подив і зачаровуючою своєю красою слова, а й чистотою, високістю, правдивістю і богонатальністю ідей, виражених у цій мистецькій формі. В Шевченковій творчості ми маємо класичний приклад гармонійного поєднання того й другого, геніальних ідей і чарівної мистецької форми.

Хоч порівнюючи невелику спадщину лишив по собі Шевченко, та, проте, вона своєю мистецькою вартістю перевищує все українське літературне надбання, написане до Шевченка і після нього, і стоїть нарівні з найкращими творами світового письменства.

Шевченко свідомий своєї високої ролі і призначення для рідного народу. Вже в ранніх своїх поезіях, повних романтичного захоплення минулим України і безмежного жалю по ньому, Шевченко пророчим вогнистим словом остерігає ворогів, що потоптали славу України і глузують з обдіраної сиротини:

Смійся, лютый враже!
Та не дуже, бо все гине, —
Слава не пожеже!

Джерелом найвищого поетичного надхнення „були“ його гарячі любові до України, до поневоленого і поневоленого рідного народу. Звертаючись до своїх „созвників“, що мучилися разом із ним в царській тюрмі, Шевченко закликає їх:

Свою Україну любіть,
Любіть її... во время люте,
В останню тяжкую минуту
За неї Господа моліть.

Цю свою палку любов до України Шевченко виявив не тільки словом, а й ділами, спокуювавши її муками десятилітньої неволі на засланні. Тяжко мучився поет на тому засланні в стані безправного солдата і ті страшні муки та туга за Україною вплили на чудових поезіях, написаних там. Силою розачистки ностальгічних мотивів цих поезій

Шевченко неперевершений поет у світовій літературі.

Ні заслання, ні солдатська муштра, ні царські тортури не зламали духа Шевченка, духа борця за волю України. На репресії й муки героїчно відповів Шевченко: „Караюся мучусь, але — не каюся!“ Хоч як тяжко був покараний Шевченко, хоч яких надлюдських мук йому не довелося зазнати, проте він не дбає про своє горе, не думає про якусь сатисфакцію за це чи признання.

Мені однаково, чи буду
Я жити в Україні, чи ні,
Чи хто згадає, чи забуде
Мене в сімгу на чужині —
Однаковіснько мені...

Та не однаково мені,
Як Україну злії люди
Присплять лукаві, і в огні
Пі, окраденою, збудуть...
Ох, не однаково мені.

Мало не в кожному творі Шевченка малює страшні картини кріпацької неволі, в якій перебувало українське селянство, що ними за виразом самого поета „перелякати саме б пекло можна“. Як ні в кого з класиків всесвітньої літератури найстрашніші картини кріпацтва знайшли в поезіях Шевченка своє переконливо правдиве і потрясаюче відбиття:

Нема сім'ї, немає хати,
Немає брата, ні сестри,
Щоб не заплакані ходили,
Не катувалися в тюрмі,
Або в далекій стороні...

Однак, поет описує ці страждання не для того, щоб викликати сльози у людей, а для того, щоб люди повстали проти тиранії, проти всякої неволі. „Борітеся! — кличе поет, — поборе! Вам Бог помагає! За вас правда, за вас слава і воля святая!“

Ідеї української визвольної боротьби вповні розвинули Шевченко в своїх творах з нечуваною силою, дивлячись на людину, який він запалив серця людей і кликав їх до повстання за святу правду — волю. Видатний сучасник Шевченка — член Кирило-Методіївського братства П. Куліш так високо оцінив роль Шевченка для тодішньої громади української інтелігенції, об'єднаної братством: „Шевченко з'явився серед нас, як видиме оправдання нашого надхнення звиш. Він був світильник горяч і світляк“. Осяяний славою найбільшого національного поета, Шевченко мобілізував українську народність і силою та імпульсивністю свого почуття і високою християнською ідейністю своїх переконань. Біблійний склад його думок справляв враження національного пророка, що пришов кликати Україну до боротьби з неволею, неправдою і будити її до свого воскресіння.

Висловами старозавітних пророків громить він невірний режим царської Росії; в Біблії бере він матеріал для нищення всякої невірницької системи і ідеології, не минаючи й офіційної московської церкви, що була в союзі з царом і неволю ту підтримує; а словами з Псалтиря навчає нарід свій соціальної моралі і правди, на підвалинах яких має повстати нове царство, царство свободи, любові і братерства. Звідти з'явилася у поезіях Шевченка багато місць, в яких він нападає на

ГОМІН УКРАЇНИ

Гоміном України названо чергову велику і оригінальну імпрезу, що її підготував на день 29-го травня та в рамках свого традиційного вже весняного музично-танцювального фестивалю українська молодь митрополітальної округи Нью-Йорку і Нью-Джерсі. Інтензивна підготовка до імпрези ведеться вже від кількох місяців, а сама імпреза відбудеться цим разом в репрезентативній Карнегі Голл в Нью-Йорку.

Імпреза американсько-української молоді, зокрема імпрези заданого Українського Митрополітального Комітету, вже мають свою славу традицію. Їх було чимало перед війною, але окремого значення і блискучості вони набрали після війни, встановлюючи новий високий рівень українських культурних імпрез в Америці взагалі, як щодо їх оригінальності так і мистецького виконання. В живій пам'яті є того роду фестивалі двох попередніх років: знаменита інсценізація образу „Запорожці пишуть лист до султана“ та хорів, музичні і танцювальні точки та наостанці опера Ніщинського „Вечерниці“ в 1947 році і оригінальне „Свято Шевченка“ з уривком з опери Аркаса „Катерина“ в минулому році. Цього річчя Фестиваль відзначить 300-річчя з дня триюмфального в'їзду гетьмана Богдана Хмельницького до Києва.

Весняні Фестивали нашої молоді характерні не тільки своїми кінцевими успіхами, але головню своєю масовістю та мольовістю. Підготовка такої імпрези це справжній „вісьний університет“ всебічного українства. Підготувавши „Запорожців“, Шевченківське Свято чи тепер Триюмф Хмельницького, молодь насаперед вивчає історію доби, до якої імпреза відноситься. І вивчає не тільки „сухі події“, але все з ними зв'язане. Щоби вірно віддати відповідну добу, треба знати тогочасний побут, звичаї, пошу, взагалі — життя. Студії, література та ради і поради познайомлення з відповідними справами людей служать в цьому джерелом інформації для молоді, що їх далі поширюються живим чи друкованим словом. В кожній імпрезі є багато музичних, вокальних і танцювальних точок. Заки їх вивчається, виконавці познайомлюються з життям і творчістю композиторів, поетів, айдомлюються взагалі з історією української музики, поезії чи танцю. У висліді, виконавці програми не тільки знають як од-

Але, людомори, Шевченко-фальшюкатори! Не вдається вам спляти і осквернити світлий образ Генія України! Шевченко виступав проти вашого бога, бога тиранії, тьми і неправди. У відомому вірші, написаному незадовго перед смертю, Шевченко недвозначно сказав, у що обернуді тирані істинного Бога.

„Світе тихий, Світе ясний,
Світе волюний, неповитий! Защо ж тебе, Світе-брате, в твоїй добрій-теплій каті оковано, обдурено, надданою окрено, багряними закривч і розп'ятім добит?“ А в другій частині цього вірша поет закликає Христа повстати проти гріховного культу, яким його оповито.

Вся система релігійних поглядів Шевченка, відбита в його поезіях, свідчить про глибоку віру поета в істинного Бога, в Христа і Божу Матір. Твори, написані спеціально на релігійні теми, як „Неофіти“, „Марія“, „Іржавець“ та інші за признанням високоавторитетних знавців літератури належать до найкращих зразків релігійної лірики, яку колинебудь бачив світ.

За свої святі ідеї визволення України, за ідеї боротьби проти всякої неволі, тиранії, проти влади тьми і неправди, за свої погляди на справедливий

соціальний лад на землі, за за своє вогненне високомистецьке поетичне слово Шевченко заслужено признаний генієм України, її пророком. А оскільки ці ідеали Шевченка, за які він боровся, мучився і помер, є однаково дорогі всьому цивілізованому, свободолюбивому людству і в боротьбі за здійснення їх впади жертвою найкращих світоці його, — значення і заслуги Шевченка переростають межі національні. В пантеоні борців за священні ідеали людства зорітиме світлий образ українського поета, Тараса Шевченка.

3 МУЗИКИ

3 ПРИВОДУ КОНЦЕРТУ О. ЛЕПКОВОЇ В ТАВН ГОЛ

У нас ще далі так мало концертів для ширшої американської публіки, влаштовуваних нашими артистами, що кожен новий концерт повинен уже сам собою викликати ширше зацікавлення. Зокрема це тоді, коли на таких концертах можна почути в мистецьким виконанні теж і українську пісню, чи інший музичний твір.

До того роду концертів треба зарахувати черговий концерт п-ї Ольги Лепкової, що відбудеться у найближчий вівторок, дня 5 квітня, в Тавн Гол у Нью-Йорку. Ця артистка нам не чужа, а добре відома з попередніх концертів та участі в різних українських імпрезах, на різних святах тощо. Не зважаючи на довголітні музичні студії у Львові та Відні й в найкращих учителях, як теж на різні відзначення, п-ні Лепкова присвятила й в Америці другу точку виконавчої багатосторонності, що в

ти, але вони знають теж що вони виконують. В цілій імпрезі бере безпосередню участь посередню участь около 100 осіб, проби до імпрези в по-

Докінчення на стор. 4-тій).

далі вишколювати голос й поширяти свій музичний репертуар. У Львові п-ні Лепкова виступала на концертах, в опері й по радіо. Музичні критики підкреслили вже тоді її велику музичальність, красу голосу і т.п. Те саме можна сказати і про концертне турне в цій країні та в Канаді, яке вона відбула в 1939 році, зараз по приїзді з Європи.

Амбіцією артистки було з самого початку добитись признання від американських критиків таких музичних осередків, як Нью-Йорк, де є найбільша в світі музична конкуренція, бо ж кожного дня виступають на кількох концертах різні артисти різних національностей, про яких часто нема в пресі навіть і малої згадки. П-ні Лепкова, що завжди виступає як українська співачка, вже здобула собі в Нью-Йорку добру критику і треба надіятись, що тим разом здобуде ще крапку та ще з окремою згадкою про твори українських композиторів.

Думаємо, що українське громадянство міста Нью-Йорку та околиці, що вже розуміє вагу того роду концертів у такій музичній салі як Тавн Гол, прибуде й на цей концерт, щоб почути по мистецьки віддані твори великих світових композиторів, а теж і наших рідних. Л.

УВАГА! — КЛІВЛЕНД І ОКОЛИЦЯ!

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКИХ ЗЛУЧ. ОРГАНІЗАЦІЙ
міста Клівленд і околиці влаштовується

СВЯТОЧНИЙ КОНЦЕРТ

присвячений пам'яті великого борця і любителя українського народу ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

В НЕДІЛЮ, 3. КВІТНЯ 1949

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОД. ДОМІ, 2253 W. 14th STREET.
Початок у годині 5. пополудні.

Святковий. Реферат. виголосить, промовець, зі сцени, з української музики, поезії, танцю. Крім музичного репертуару ми матимемо, нагоду почути гарні хоріві пісні, солі, декламації і по-бачити інсценізацію (живий образ) з творів Т. Шевченка.
Для належного і величавого вшанування пам'яті нашого Великого Пророка і Генія Т. Шевченка, запрошуємо всіх українців, молодіж і старших, прийти на Концерт. — Вступ вільний.

УВАГА! — ШІНАГО, БОРНСАЙД І ОКОЛИЦЯ!

ЗАХОДОМ ШКІЛЬНОЇ МОЛОДІЖІ

уряджується

ДРУГИЙ РІЧНИЙ

„МІНСТРЕЛ ШОВ“

(ВЕЧЕР СМІХУ)

В ГАЛІ СВ. ВОЛОДИМИРА

при 2250 Вест Кортез ул. (Оклей Булвард), Шінаго, Ілл.

В НЕДІЛЮ, 3. КВІТНЯ 1949

Початок 7:30 вечір. — Вступ 75 центів.

Просимо все громадянство Шінаго та околиці прийти та добре насміятися. Там побачите такці, почуєте спів, банду під проводом пана ЛІУКА та ДУЖЕ КОМІЧНІ ЖАРТИ! Комітет.

УВАГА! ФІЛАДЕЛФІЯ І ОКОЛИЦЯ!

УКРАЇНСЬКА АВТОКЕФАЛЬНА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА СВ. ВОЛОДИМИРА В ФІЛАДЕЛФІІ
І МІШАНИЙ ХОР ім. О. КОШИЦІ В ФІЛАДЕЛФІІ

В НЕДІЛЮ, 3. КВІТНЯ 1949

ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ КОНЦЕРТ

В АВДИТОРІ СВ. ВОЛОДИМИРА,
1938-40 Джерментави Евею Філадельфія, Па.

Початок точно в годині 7. вечір.

В програмі концерту: Промови, виступ мішаного хору, сольові пісні, скрипкове сольо, декламації.
Запрошуємо все українське громадянство до участі в цій святі.

УВАГА! — ПАСЕЙК І ОКОЛИЦЯ!

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ПАРАФІЯ
св. Вознесіння в Пасейк, Н. Дж.

старанням ХОРУ ім. ЛИСЕНКА влаштовує

КОНЦЕРТ

в честь Т. ШЕВЧЕНКА

В НЕДІЛЮ, 3. КВІТНЯ 1949

В ЦЕРКОВІ ГАЛІ, 47 HOPKINS AVE., PASSAIC, N. J.

Початок 6:30 вечір.

В програму входить: виступи міш. і муж. хорів під управою о. В. Вуката, сольові пісні, декламації і промови. Святочну промову виголосить х-р Мик. Духа, недавно прибувши з Європи.
Просимо шановних громадян Пасейку і околиці прийти на цей концерт, щоб гідно вшанувати пам'ять великого сина України, Тараса Шевченка. Комітет.

УВАГА! НЬЮ ЙОРК, Н. Й. УВАГА!

СТАРАННЯМ 10-го ВІДДІЛУ І 1-го ВІДДІЛУ
ЗОЛОТОГО ХРЕСТА О.Д.В.У.

— відбудеться —

ДОПОВІДЬ

на тему: УКРАЇНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА РАДА

В НЕДІЛЮ, 3. КВІТНЯ 1949

В НАРОДНІЙ ДОМІ, 217-219 E. 6th St., NEW YORK CITY.

Початок точно в год. 2:30 пополудні.

Доповідь виголосить член Української Національної Ради Д-р Я. ЗОЗУЛЯ.
Після ПОВІДІ ПІСНІКОВА виголосить доповідь на тему „УКРАЇНСЬКА ЖІНКА В ПОЛІТИЧНОМУ ЖИТТІ“. Після доповіді вільні запити і дискусія. Вступ вільний.
Шановні Симпатизанти і Друзі О.Д.В.У. просимо прийти на вище згадані доповіді.
Управа 10-го Відділу.

П. Стасюк
124
Перша Евея Нью-Йорк, 3.
(між вулицями 7.а і 8.а)

Увага! Не пропустіть!
ПРОЧИТАЙТЕ ЗАВТРА (В ПЯТНИЦЮ)
оголошення цін
Фірма П. СТАСЮКА

ГОМІН УКРАЇНИ

(Докінчення зі стор. 3-гої).

одиноким її стадіях відбуваються по два а то й більше разів в тиждень, а їх виховне та освітлююче значення своєю вартістю величезне.

Це одна сторінка медалі цих імпрез. Друга сторінка — це самі імпрези. В них з найбільшою добайливістю та наполегливістю здійснюється гасло про виведення української культури в широкий світ. Українська пісня, українські танці, українська музика і українське слово та фрагменти української історії чи українського побуту на репрезентативній сцені ньюйорської Карнегі Голл це без сумніву не буденне явище. Широки зв'язки з американцями та намагання зацікавити їх такими імпрезами доповнюють цей факт. Аж ніяк не можна не доцінювати вартості і значення таких імпрез для самої американсько-української генерації.

Це тільки в загальному про що черговою велику українську імпрезу в Нью Йорку, що своїм розмахом і сміливістю перевищує попередні та яка мала бути справді гідним звелчанням українського імені в ці наші грізні часи. Треба сподіватись, що загал українського громадянства митрополитальної округи всіми своїми силами дасть своїй молоді в цьому великому і благородному почині всю можливу тільки піддержку.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

БРУКЛІН, Н. Й.

Шевченківське Свято.

Українські громадяни улагоджують декілька разів до року вечірки з танцями, піснями та інші заходи. Воно не зле. Треба ж доколати забутих. Але ніяк не вільно нам забувати про улаштування одного вечора в році, а то в честь того великого Українця, що ціле своє життя горів і страждав для України, що навчив нас хто ми, чий батьків сини, ким, за що закуті, що став нам ясним дороговказом на нашому шляху. Тому святкувати пам'ять Т. Шевченка — це наш національний обов'язок.

З великою приємністю треба підкреслити факт, що українська громада Брукліна цього року вшанувала пам'ять Т. Шевченка — це наш національний обов'язок.

Свято почалося без опізнення, точно в назначеному часі, вступним словом о. В. Паски, в англійській мові. На програму зложилися в першу чергу виступи хору церкви св. Духа, під управою п. О. Уличного, що відспівав ряд пісень до слів Т. Шевченка. Хор з поважною кількістю голосів і дисциплінований. Працьовиті та музикальна рука диригента піднімає його так, що при дальшій праці він може занятим.

Свято почалося без опізнення, точно в назначеному часі, вступним словом о. В. Паски, в англійській мові. На програму зложилися в першу чергу виступи хору церкви св. Духа, під управою п. О. Уличного, що відспівав ряд пісень до слів Т. Шевченка. Хор з поважною кількістю голосів і дисциплінований. Працьовиті та музикальна рука диригента піднімає його так, що при дальшій праці він може занятим.

Полишена сама з Тікаром Джена приглядалася, як звір'ята виходили з води, куди загнав їх вогонь.

Нагло Тікар вирвався з рук Джени і кинувся на малого оленя.

Закі збентежена пані могла його спинити, молодий лев схопив і вбив свою жертву.

Коли Джена пробувала відтягнути його, він зловіщо харчав.

ЗАБИРАЙТЕСЬ НАЗАД НА „РОДИНУ“, КАЖЕ ДЕПАРТАМЕНТ СТЕНТУ. — Це совєтська делегація на Культурну та Наукову Конференцію світового миру, що радила минулого тижня в Нью Йорку. Ця конференція була на ділі проти-американською демонстрацією, як цього можна було надіятись. Совєтська делегація мала ще повторити свої напасти на Америку по інших американських містах на збіговистах, влаштованих комуністами і сталінофілами. Та мабуть американському уряду було цього вже забагато й він здержав цю пропагандивну поїзду, даючи представникам зовсім та тих країн, що є в їхній сфері впливів, до зрозуміння, що їм треба негайно опустити Америку. На картині бачимо зліва Д. Шостаковича, совєтського композитора, а справа А. Фадєєва, генерального секретаря Секретаріату Совєтських Письменників.

ШУКАЮТЬ СВОЇХ РІДНИХ

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

17,533 Ільченко Павла від сестри Ільченко Евдокії зам. Гамзовська.

17,534 Ванчура Михайла з с. Сороцька (Скалат) від Ванчура Михайла сина брата.

одно з перших місць: Милою несподіванкою для молоді була рецитация Заповіту Т. Шевченка в англійській мові п. І. Сторожуком.

Святочна промова д-ра Л. Мишуги на тему Шевченкових слів про Вашингтона та його „праведний закон“, прекрасні сольоспівні баритона п. О. Стенци при фортепіановім супроводі п. О. Дмитріва, мистецькі рецитации п. Марти Кобрин-Кокельської і п. П. Слободана вибраних творів поета заставили не одно серце битися ширше з глибокого зворушення.

На заклік о. Монс. А. Лотвица жертволюбна громада зложила \$120 на скитальців і тим дала черговий доказ, що її патріотичні почування не кінчаються на словах. Свято закінчив п. Ю. Павчак широкою подякою виконавцям. Ті громадяни, які не прибули на свято, втратили гарну нагоду відсвятити своє серце рідним духом.

ЕМКО.

Голоситись на адресу:
UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE

P. O. Box 1661, Philadelphia, 5, Pa.

Кожний, хто бажає, щоби прислане ним оголошення пошукувати родини і знайомих різних скитальників було поміщене у „Свободі“ безплатно, хай вишле таке оголошення впрод до

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE,
P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

Хто бажає, щоби прислане ним оголошення було поміщене, раз або більше разів, окремо, як платне, то хай разом з оголошенням пришле гроші. Одноразове оголошення, розміру 1 цаль в одній колонії коштує \$1.00.

Адм. „Свободи“.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІ

3 206 від. У. Н. Союзу.

Того роду речі не можна передруковувати з американських газет, не маючи на це дозволу газети, чи синдикату, що такі статті розсилає до газет за оплатою.

Г. В. — У справах переселенців звертайтеся до Зл. У. А. Допомогового Комітету і там дістанете інформації. Ми не маємо змоги такі справи полагоджувати, ні теж шукати праці.

Л. Б., Форест Гилс, Н. Й.

Побудете трохи довше, розглянете між нашими людьми дещо більше, а тоді матимете інше розуміння цього, що Вас дивує, коли стрічаєте такі типи, які описуєте. Не так то легко було нашому селянинові прировнитись до нових обставин. Деяких життя цілком зломало, особливо тих, що держались оподалік нашого громадянського й церковного життя. Таких родинних трагедій, як ця, на яку натякаєте, також було багато й вони знівечили не одну добру людину. Як підлягає більше типів та пізнаєте осередовище, серед якого вони обертались, тоді

краще це зрозумієте. Тоді зможете подати до газети цікаві обсервації й ми їх радо будемо містити.

ПРО ПАВІ

ТЕОДОР ВІТШ.

На цій картині бачимо фотографію члена 287 відділу У. Н. Союзу, який є Теодор Вітш, років 39, що покинув хату і жінку і пропав, мабуть, з почуваннями, що він є хворою людиною і титарем для родини. Свого часу він перебував в шпиталі в Трентоні, в 1931 році. Його дружина бачила його в останнє 6. січня 1948. Важить коло 165 фунтів, має чорно-бурі очі і таке ж волосся. Головою звертає наліво, а його ліве плече є вище від правого. Любить читати щільні годинники, темпераментний, радо працює в городі. Знає куховарську працю, але теж і машини у фабрики.

Дружина, яка постійно за ним шукає, буде дуже вдячна тим усім, що будуть ласкаві подати їй якісь інформації в цій справі. Писати на таку адресу:

Mrs. ROSE WYTISH
5206 Bergenline Ave.,
WEST NEW YORK, N. J.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ВІЛС-БЕРІ, ПА. — Вр. св. Івана Христителя, відділ 223, пошвидко своїх членів, що квартальні збори відбулись в неділю, 3. жовтня, за часом св. Божий, у галі церковній. Просимо членів прийти на означений час. — Н. Кравчук.

ВІСНАКЕТ, Р. АН. — Тов. ім. Івана Франка, відділ 241, пошвидко своїх членів, що квартальні збори відбулись дня 2. жовтня, в годині 3. пополудні, в галі під ч. 74 Герас Ене. Обов'язки кожного члена є являтися на цих зборах. — С. Вардчанський, сепр.

ДРІБНІ ОГолошення

НА ПРОДАЖ українська машина до писання „Рем“ No. 5 \$55.00

ЛІРА, укр. співання, 364 пісень з нотами і відрізками — 2.50

АЛБЕОМ 201 пісень, на пісню з словами — 2.00

СЛОВАР укр.-англ. англ. укр. 2 томи — 3.00

ПРОВІДНИК англійської мови 1.50

КАТАЛОГ книжок і рекордів висламо даром на бажання. Пишіть: SURMA

11 E. 7th ST., NEW YORK 3, N. Y.

ПОШУКУВАННЯ

Прибувши скиталець, іспитований ДІНО-ВЧІТЕЛІВ, діригент хору, літ 32, може обняти працю від зарп. Ласкаві зголошення слати на адресу:

STEPHEN SHUTKA
P. O. Box 181,
Dayton, N. J.

Професійні Оголошення

Dr. S. CHERNOFF

223 — 2nd Ave. (Cor. 14th St.)
N.Y.C. — Tel. GRamercy 7-7697.

Острів догоспосадити садівництво і жінки. Пікіри Х. Р. Родутич аналізує без операції. Переводить з англ. кримінального суду. Офісний годині: В будні 10-7 P. M. В неділі: 4-1 P. M.

ПРИБОРИ ДО КРАШЕННЯ ПИСАНОК

Фарба в порцінку зі старого крашу

Десять (10) крашків: червона ясна, пічкова, фіолетова, червона темна, жовта, позарпачена, зелена ясна, зелена темна, синя і чорна. Ціна за 10 крашків \$1.50. Віск лінійний 15 ц. Кістка до писання 15 ц. Крашків шафран 25 ц.

ВЕЛИКОДІН КАРТКИ „Христос Воскрес“ в формі книжечок з віршами, ціна за дозв. 50 ц. 50 карток \$1.75, 100 карток \$3.00. ЛАДАН (Кадилло), для церковного ужитку, фунт \$1.00 з пересилкою.

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ в образах. Прекрасний образ в 10-ох крашках, розмір 27x34. Ідеально видана хронологія українських князів і гетьманів, Галицької, Волинської і Литовської династії від 914 до 1788 року. Варта мати один образ на пам'ятку. Ціна \$1.75 з пересилкою.

СТЕПОВАНА на мані підручка в кількох крашках, ціна \$1.00.

КАРПАТСЬКИЙ ЧАЙ з найліпшого гірського злілля, на неоматанні жовудка, печінки і нирок. Велика пачка коштує 50 ц.

ГРУДНЕ ЗІЛЛЯ, природне средство призначають тим, що терплять на впертий кашель, біля горла і задиху. Пачка коштує 50 ц.

ЗІЛЛЯ НА БІЛЬШІ МІГ. Дуже помічне. Як його ужити, надродувано на баксі. Велика пачка 50 ц.

МІШАНІ КОРИННЯ. Добре також на запал до горілки. Пачка 50 ц.

ШАЛІНОВА ХУСТИНА. З чистої 100% вовни, розмір 30x30 шалів, \$4.00. Листя рожі до роблення киток грот \$3.00.

ВЗОРІ

КАНВА, НИТКИ ДО ВИШИВАННЯ Д. М. С. І. СТЕПОВАНИ РІЧІ.

Пішіть по каталогу. С. О. Д. не висилаємо. Замовляти посилайте до:

UKRAINIAN BAZAAR

170 E. 4th ST.

New York 3, N. Y.

Comfortably air conditioned
Lytwyn & Lytwyn

UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
501 SPRINGFIELD AVENUE
NEWARK, N. J.
and IRVINGTON, N. J.
Eased 5-5555

OUR SERVICES ARE AVAILABLE ANYWHERE IN NEW JERSEY

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

заряджує погребам по \$150
чим так низький як
ОБСЛУГА НАРЯЖАЩА.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 8th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ПРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимається похоронами
в БРОК, БРОКЛІН, НЬЮ
ЙОРК і ОКОЛИЦАХ

129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

Branch Office and Chapel:
707 PROSPECT AVENUE
(Cor. E. 125 St.)
Brooklyn, N. Y.
Tel.: MIdtown 4-0978

ТАРЗАН, ч. 2062. Тікар вбиває звіра на харч.